

Názov vyučovacej hodiny: Atóm – základná stavebná častica hmoty

Meno a priezvisko učiteľa/učiteľov: Mgr. Andrej Fújas

Názov školy:	ZŠ Hradná 22, 94056 Nové Zámky
Predmet:	Fyzika (chémia)
Ročník:	6
Tematický celok:	Časticové zloženie látok
Téma hodiny:	Atóm – základná stavebná častica hmoty
Cieľ:	<p><i>Kognitívne ciele:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vedieť rozoznávať pojmy – atóm, molekula 2. vedieť vysvetliť rozdiel medzi atómom a molekulou 3. predstaviť si atóm vo forme modelu a správne pomenovať jeho časti 4. formou individuálneho prístupu vyprovokovať šikovnejších žiakov k správne pomenovaniu a umiestneniu častíc, z ktorých sa skladá atóm 5. skupinovo riešiť úlohy na utvrdzovanie učiva 6. cez portál www.naucsaviac.sk vyriešiť doma zadanú úlohu s témou vyučovacej hodiny za účelom precvičenia a utvrdenia si nového učiva <p><i>Výchovné ciele:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rozvíjanie presnosti slovného a písomného vyjadrovania sa 2) Oboznámenie sa s najvýznamnejšími matematikmi, fyzikmi, mysliteľmi - Demokritos, Bohr, Thompson, Rutheford 3) Rozvíjanie logického myslenia a abstraktného myslenia 4) Získavanie nových poznatkov hravou formou 5) Aktívna samostatná aj tímová práca žiakov 6) Význam vytvárania modelov pre lepšie pochopenie problematiky
Špecifické ciele:	<p>Vytvoriť trvalú interdisciplinárnu informáciu o tom ,že svet, aj my sa skladáme z častíc. Problém je totiž to, že keď sa ich (žiakov) po prebratí učiva zo srandy spýtam, čo je to korpuskulárno-vlnový dualizmus častíc, tak asi tušíte, ako sa na mňa pozerajú. No keď sa ich po učive energia (pri učive teplo , teplota) spýtam (ôsmakov! ktorí by to mohli dešifrovať) , čo je to molekulárno- kinetická teória látok (keď im poviem ,že teplota telesa je prejavom pohybovej energie telesa), je veľmi málo tých , čo vedia odpovedať. O to ťažšie sa im potom vysvetľuje vnútorná energia telesa. To už je fakt pre mnohých príliš vysoká latka. <i>Ako to tak zdôvodňujem, všimol som si, že z toho vzniká dojem, ako keby som ich nič nenaučil. ☺</i></p> <p>Toto učivo – Atóm, ako stavebná častica hmoty- bolo veľmi nerozumne rozbité. Učilo sa to na fyzike v 6. ročníku, v piatom sa učili o fotosyntéze?!? A v ôsmom na chémii. Podľa nového však idem v šiestom ročníku synchronne</p>

		s kolegyňou chemikárkou. Žiaci to chápu lepšie, skôr sa chytajú. Na fyzikálnom krúžku, kde mám šiestakov, siedmakov, ôsmakov i jedného štvrtáka sme si môj súťažný príspevok vyskúšali. Čo ma šokovalo, nevedeli na dočkat nasledujúcej animácie. Viackrát som ich vyzval, aby mi povedali, že čo bude, podľa nich, nasledovať. Ich odpovede boli prakticky vždy správne. No a na konci sa mi poďakovali a povedali, že to bola zatiaľ najlepšia fyzika na krúžku. Aj preto veľká vďaka planéte vedomostí. Veď prakticky úplne všetko s týmto učivom súvisí a odvíja sa od neho. Ďakujem, za trpezlivosť pri čítaní.	
Medzipredmetové vzťahy:		Všetky vyučovacie predmety – okrem vákua a myšlienky (ktorá ale má energiu) sú v nich vždy prítomné atómy v nejakej forme	
Požiadavky na zručnosti žiakov:		Práca s interaktívnou tabuľou, práca s PC, s internetom	
Požiadavky na zručnosti učiteľa:		Práca s interaktívnou tabuľou, práca s PC, s internetom	
<i>počet minút</i>	<i>činnosť</i>	<i>pomôcky</i>	<i>metódy a formy</i>
3	Organizačná časť hodiny		
5	Úvod do problematiky	Všetko, čo je v učebni , vrátane ľudí	Rozhovor formou otázok a odpovedí frontálne, motivačný rozhovor, riešenie príkladov
30	Výklad učiva – online prezentácia univerzálneho kurikula	PC, dataprojektor, digitálny obsah Planéty vedomostí	Informatívno – výkladová metóda
5	Skupinová práca – riešenie úlohy	PC, dataprojektor, digitálny obsah Planéty vedomostí, portál Naučsaviac.sk	Skupinová práca žiakov – spracovanie a zápis poznatkov do zošitov
2	Zhrnutie poznatkov, rozhovor, zadanie práce na doma, pochvala, prípadne známka za aktivitu počas vyučovacej hodiny	PC, dataprojektor, digitálny obsah Planéty vedomostí, portál www.naucsaviac.sk	frontálne

Spätná väzba: sledovaním reakcií na zhladané animácie, riešenia skupinovej úlohy pri záverečnom frontálnom opakovaní.

Model vyučovacej hodiny – OBSAH

Téma: Veľká výprava do podstaty všetkej hmoty, z čoho sme my, z čoho sú zložené predmety okolo nás.

Typ hodiny: interdisciplinárna výkladová hodina – nové učivo

Forma vyučovania: skupinové vyučovanie kombinované so samostatnou prácou žiakov v časti v závere hodiny

Metóda vyučovania: výklad, heuristický rozhovor, využitie demonštrácie, zadanie problémových úloh, práca s počítačom (IKT)

Výchovno-vzdelávacie ciele: Žiaci sa naučia základné pojmy o atóme a rozšíria o ďalšie poznatky ohľadom stavby atómu. Získajú informácie o vývoji predstáv o tom, z čoho sme my a všetko naokolo.

Naučia sa rozlišovať atóm a molekulu.

Pojmy: atóm, jadro atómu, elektrón, protón, neutrón, molekula

Pomôcky: PC, internet, digitálny obsah Planéty vedomostí, projektor, predmety v učebni

Postup a obsah vyučovania:

- 1) Organizačné pokyny, zápis do triednej knihy
- 2) Motivácia: „ Z čoho sme my a všetky predmety okolo nás, veľká výprava do podstaty hmoty.“
- 3) Ukážem vývoj názorov na základnú stavebnú časticu hmoty z historického hľadiska.

Zhliadneme animácie o stavbe atómu a zavedieme model atómu ako dôležitú pomôcku pri pochopení tak abstraktných vecí ako je atóm , protón , elektrón , neutrón. Využijeme prezentáciu Dig. Kurikula. Postupnou gradáciou sa dostaneme k záverečnému videu o bielkovinách, ako základných stavebných časticiach živého organizmu.

- 4) Zloženie atómu, atóm, molekula

Pri zopakovaní pojmov atóm, molekula , atómové jadro, elektrónový obal, protóny, neutróny, elektróny využijeme prezentáciu Dig. Kurikula

Žiaci urobia cvičenie z Dig. Kurikula

Didaktické ciele:

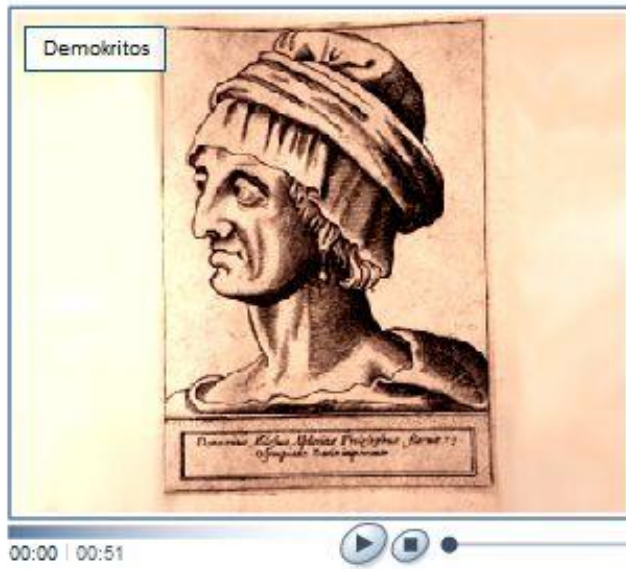
- rozvíjanie schopností fyzikálne a abstraktne myslieť, presnosť vo vyjadrovaní sa
- rozvíjanie schopnosti skupinového riešenia úloh a následného sebahodnotenia a v nadväznosti na školu pokračovať v utvrdení si poznatkov doma
- rozvíjanie schopnosti upevňovania nových poznatkov netradičnou formou pomocou digitálneho obsahu Planéty vedomostí

Fotodokumentácia: Demokritos tvrdil, že atómy majú rôzny tvar (Planéta vedomostí – ďalej len PV - Chémia SŠ)

Demokritova prvotná teória atómu CH ZŠ II drsné kocky vytvárajú tvrdé kovy , napríklad striebro, guľičky vytvárajú vodu, atómy v tvare špirály

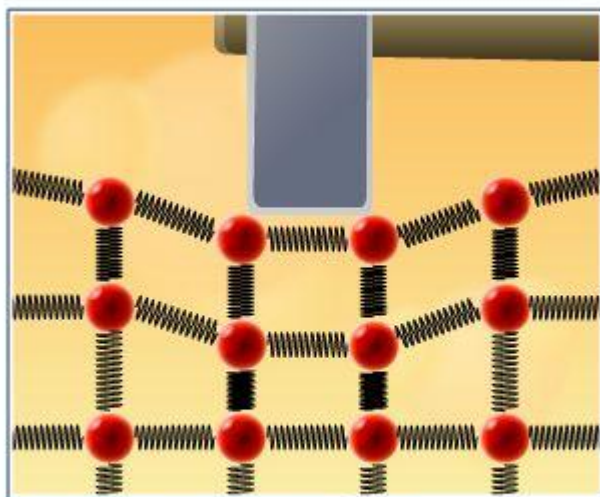
Demokritova prvotná teória atómu

Demokritova prvotná teória atómu

Demokritova teória atómu

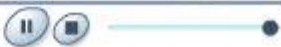
01:24 | 01:40

Demokritova prvotná teória atómu

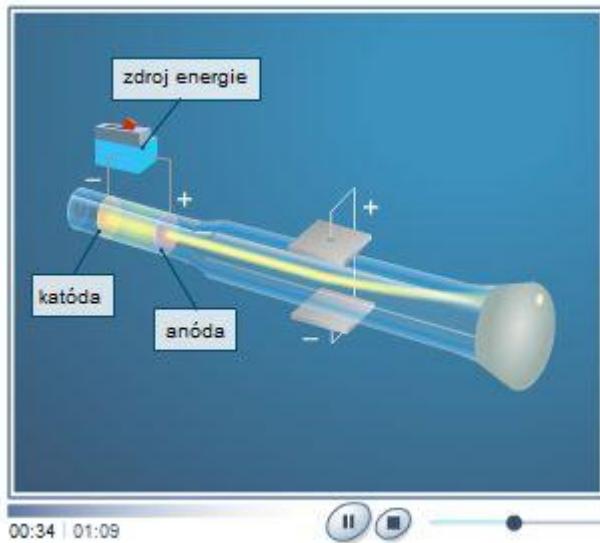

00:48 | 00:51

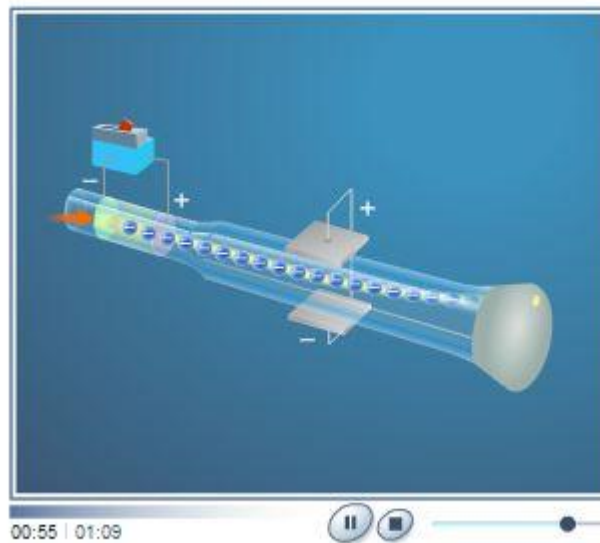

Rutherford objavil prvú časť atómu (PV CH ZŠ II)

Elektrón, prvá objavená časť atómu

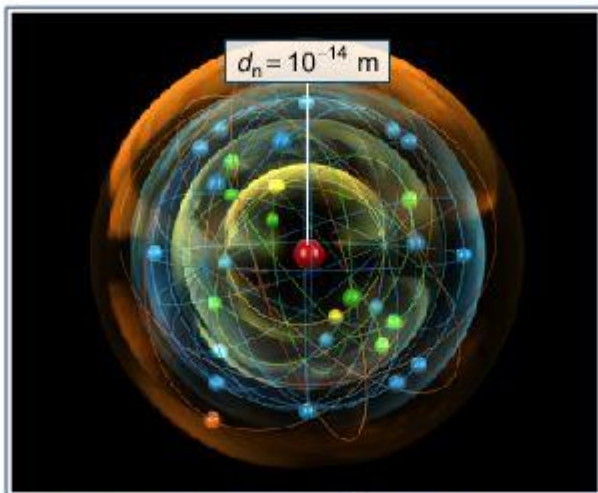
Elektrón, prvá objavená časť atómu

Lúč sa vychyľoval ku kladnej elektróde, čiže musel byť tvorený záporne nabitými časticami, ktoré sa nachádzali v každom atóme.

Rutherfordov pokus ostreľovania zlatej fólie kladnými časticami

Atóm a jadro

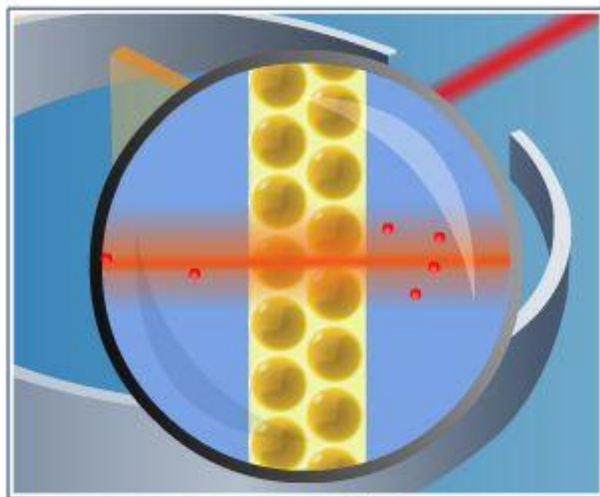

00:20 | 02:26

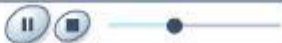

Ak by bola štruktúra atómu pravidelná a homogénna, lúč by nezmenil svoj smer.

Atóm a jadro

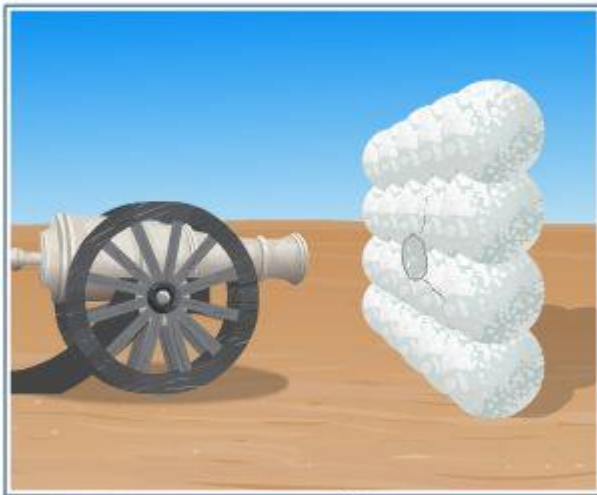

00:56 | 02:26

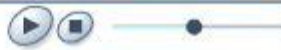

Lenže kladné častice sa sčasti pohybovali bez zmeny smeru, časť sa odchyľila. Niektoré sa dokonca odrazili. Rutheford to prirovnal k hrboľatej priepustnej stene.

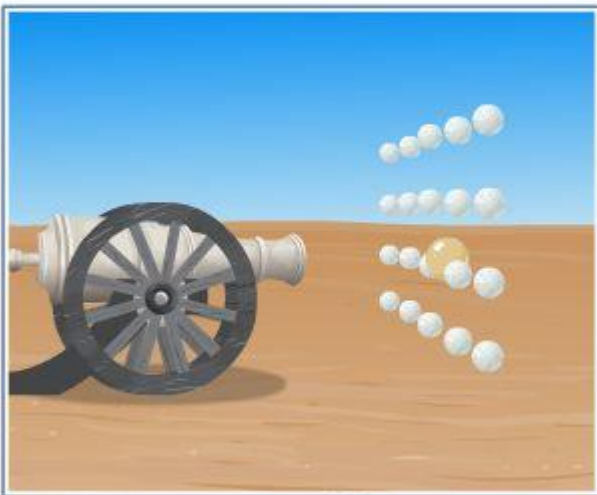
Atóm a jadro

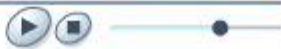
01:10 | 02:26

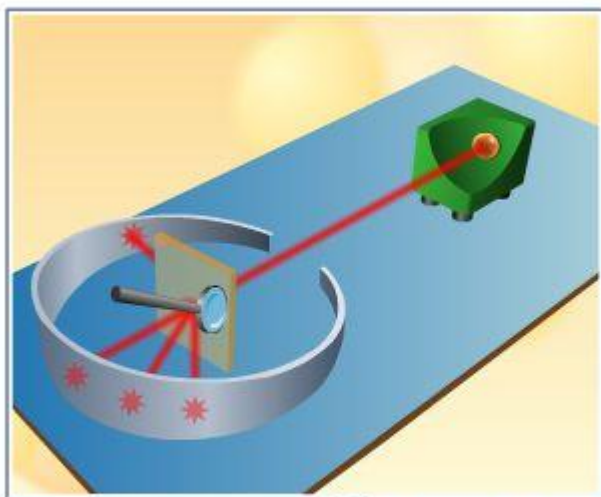
Atóm a jadro

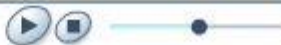
01:33 | 02:26

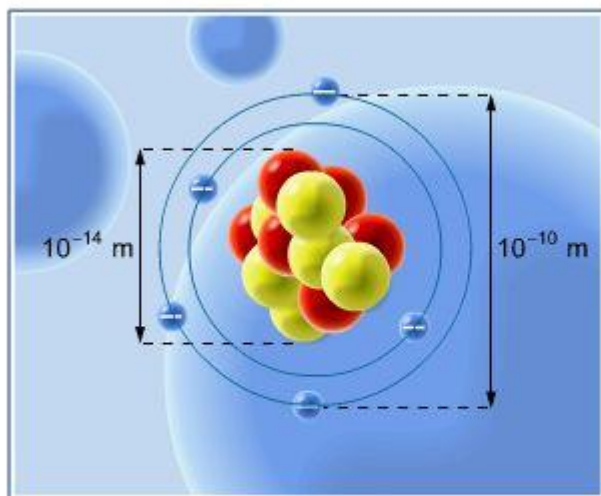
Atóm a jadro

01:16 | 02:28

Atóm a jadro

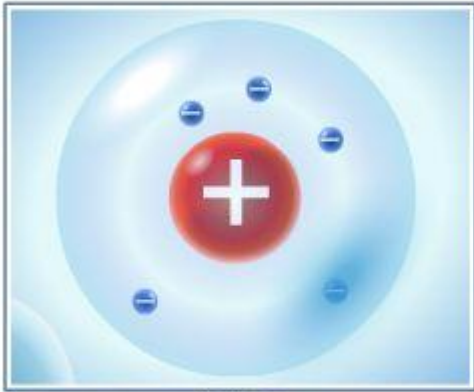

02:09 | 02:28

Bohrov planetárny model atómu (PV CH ZŠ II) elektróny sa okolo jadra pohybujú po určitých, presne stanovených dráhach – orbitách a nie náhodne

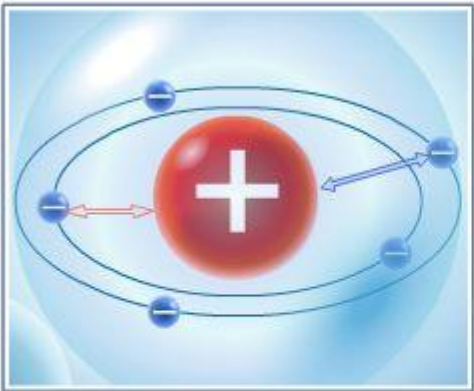
Bohrov model atómu

00:16 | 01:08

Bohrov model atómu

00:36 | 01:08

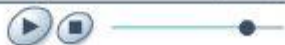

Je to síce značne zjednodušený model, no časť teórie sa ujala. V druhej Bohrovej teórii (PV F SŠ), ktorá nie je sprístupnená, no v prezentácii sa nachádza, sa spomínajú excitované stavy. Spravil som to tak preto, aby si učiteľ mohol vybrať, ktorá časť mu vyhovuje a ktorá nie.

Bohrov model atómu

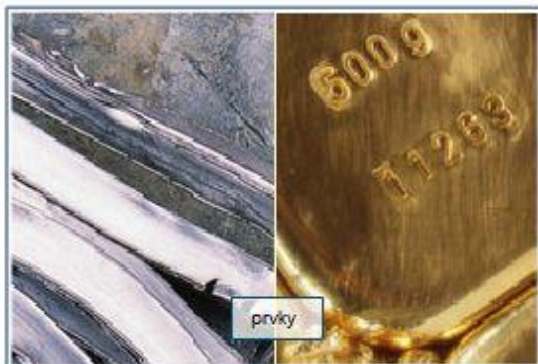

00:53 | 01:08

Atóm, základná zložka hmoty (PV CH ZŠ II)

Atóm - základná zložka hmoty

00:20 | 01:09

Atóm - základná zložka hmoty

Atóm - základná zložka hmoty

Atóm - základná zložka hmoty

Dostávame sa k molekulám

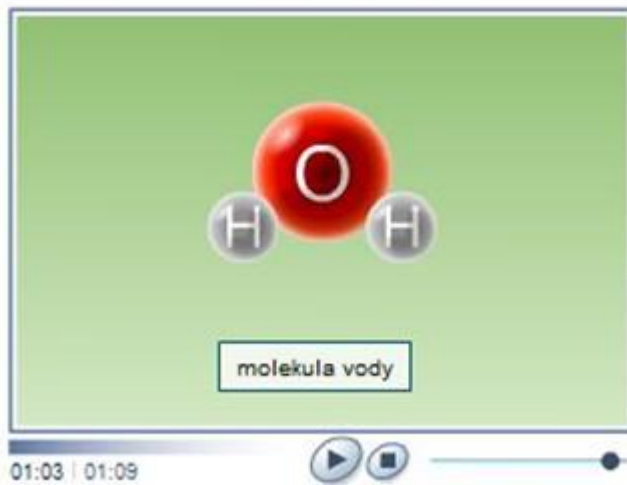
Atóm - základná zložka hmoty

Atóm - základná zložka hmoty

Atóm - základná zložka hmoty

Dostávame sa k najznámejšej molekule , molekule vody.

Atóm - základná zložka hmoty

Vznik vody – (zaujímavé, ale PV prírodoveda ZŠ I) Ako z plynného vodíka a kyslíka vznikne kvapalina - voda

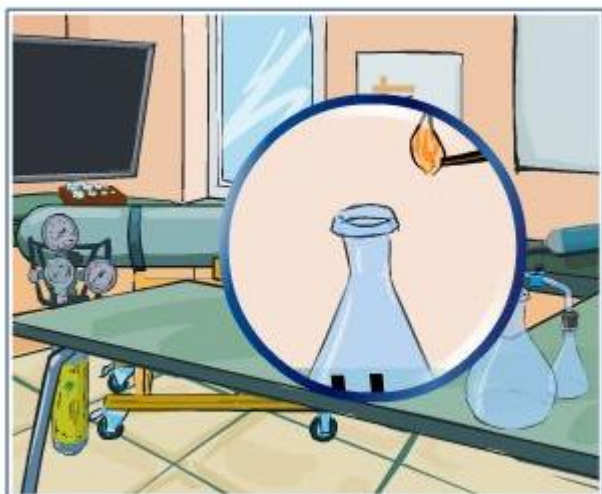
Vznik vody

00:04 | 00:51

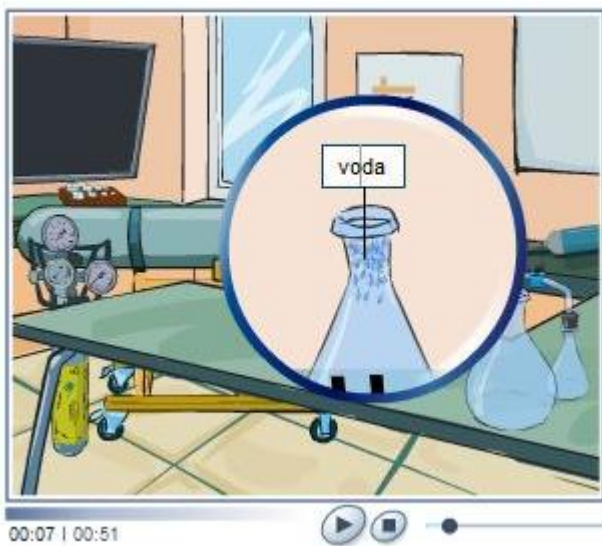
Vznik vody

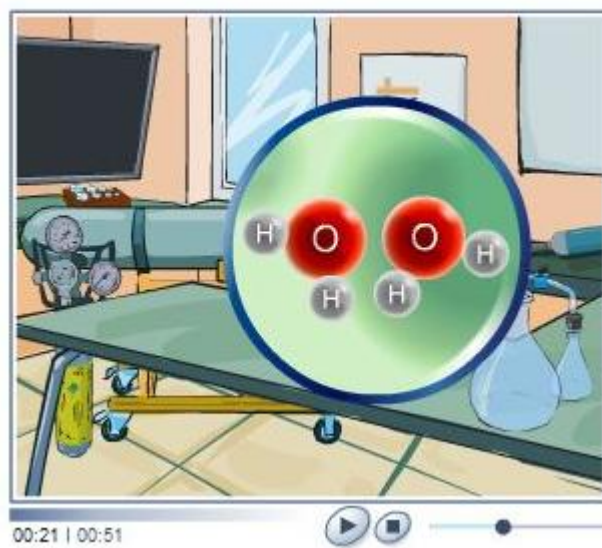
00:05 | 00:51

Vznik vody

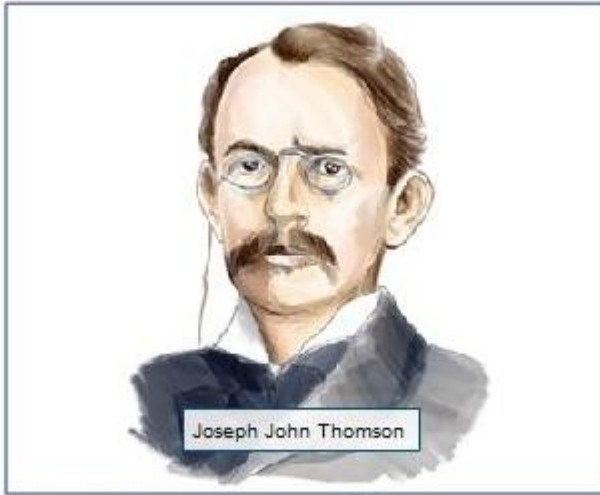

Vznik vody

Prvé modely atómu (PV F ZŠ II)

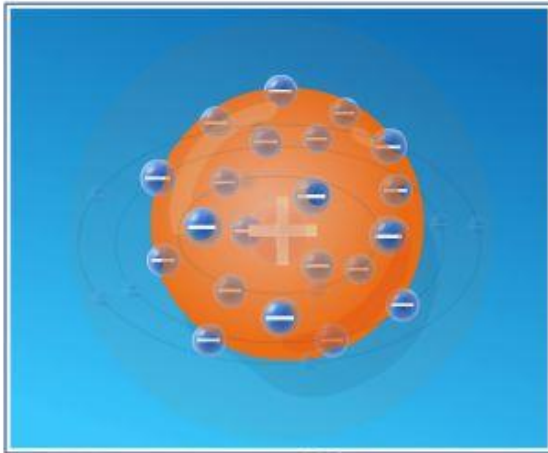
Prvé modely atómu

00:00 | 00:51

Prvé modely atómu

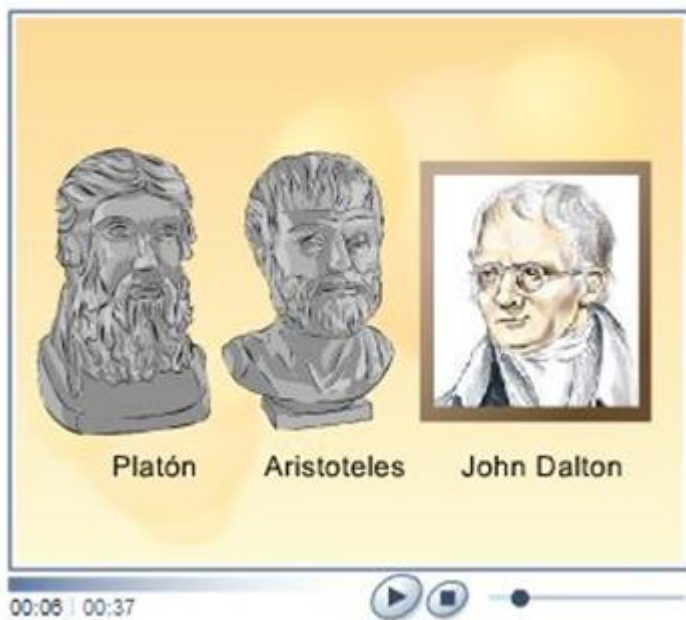

00:24 | 00:51

Daltonova teória atómu (PV CH SŠ) – atóm má charakteristické vlastnosti, napr. hmotnosť.

Daltonova teória atómu

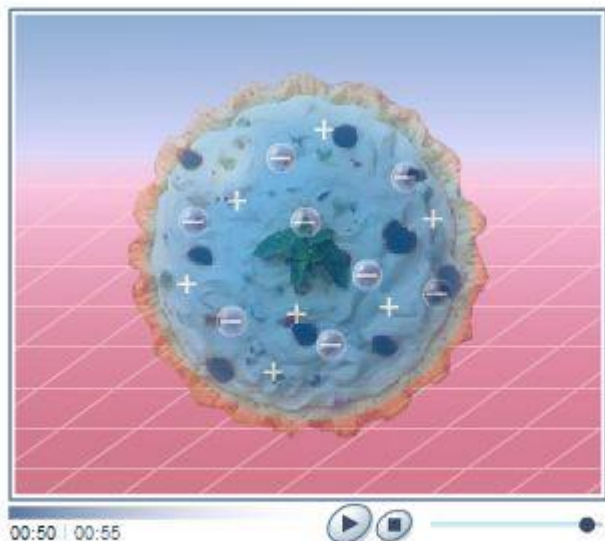
Chemická reakcia nie je nič iné, ako zmena usporiadania atómov).

Daltonova teória atómu

Thomsonov pudingový model atómu (PV CH ZŠ II)

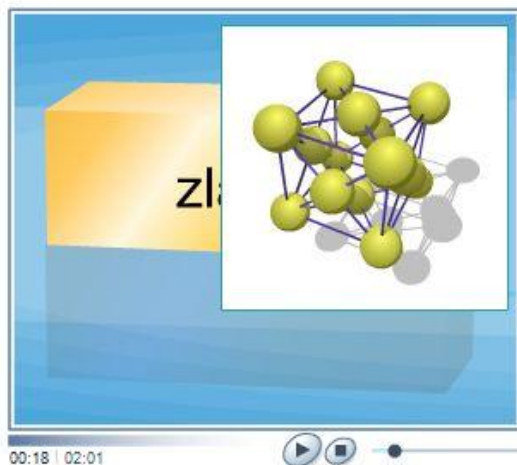
Thomsonov model atómu

Molekulová štruktúra látok (PV F SŠ)- usporiadanie atómov rozdiel medzi hmotnosťou zlata, striebra, železa

zlato

Molekulová štruktúra látok

striebro

Molekulová štruktúra látok

Železo

Molekulová štruktúra látok

Výsledok

Molekulová štruktúra látok

hmotnosti atómov

zlato		= 3,52		železo
striebro		= 1,93		železo

$\rho_G > \rho_l$

$\rho_S > \rho_l$

01:58 | 02:01

Komplexná štruktúra látky (PV CH SŠ)

Komplexná štruktúra látok

00:00 | 01:27

Komplexná štruktúra látok

00:04 | 01:27

Komplexná štruktúra látok

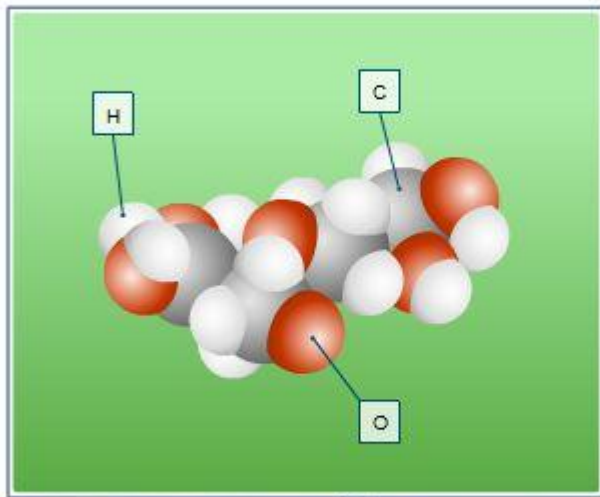

00:17 | 01:27

sacharóza – molekula sa skladá z uhlíka, kyslíka a vodíka

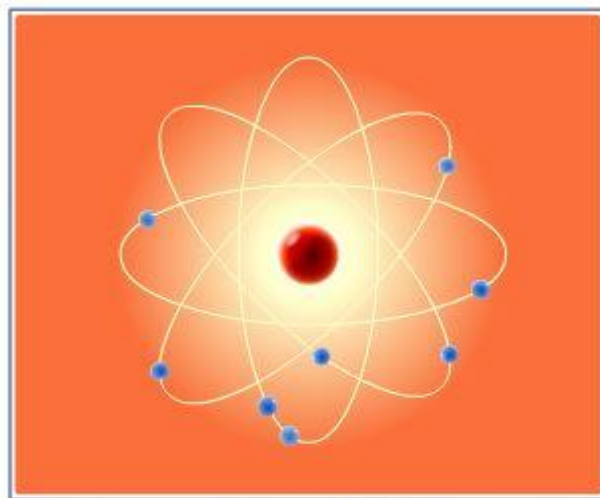
Komplexná štruktúra látok

00:55 | 01:27

Komplexná štruktúra látok

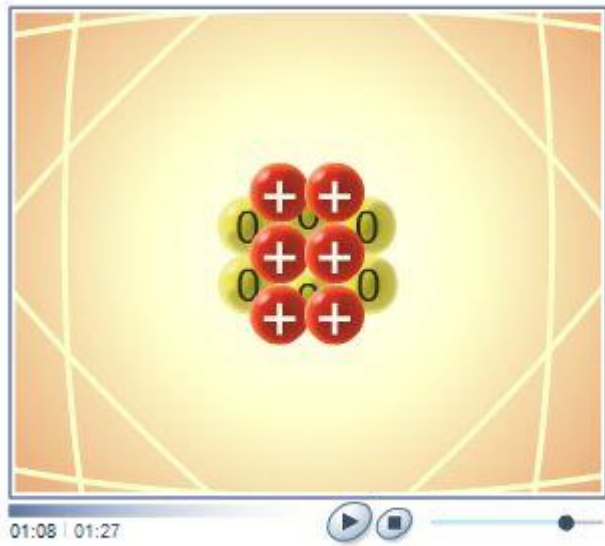

01:04 | 01:27

Zavedenie pojmov protóny a neutróny

Komplexná štruktúra látok

BUNUS Vznik bielkovín – odomykanie tajomstiev života

[Prehliadať](#)

Odomykanie tajomstva života

OrdoSalutis

Počet videí: 9

Odoberať

Závěrečná skupinová úloha (PV Přírodoveda ZŠ I)

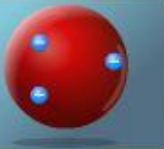
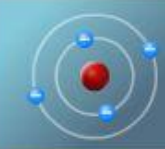
Výroky o atónoch

☐ Atómy sa skladajú z	☐ jedného typu atómov.
☐ Všetky látky okolo nás	☐ typov atómov.
☐ Existuje len asi 100	☐ sa skladajú z atómov.
☐ Atómy sú	☐ mimoriadne malé častice.
☐ Prvky sa skladajú z	☐ protónov, neutrónov a elektrónov.
☐ Jadro je	☐ uprostred každého atómu.

Domáca úloha. Modely atómu. www.naucsaviac.sk, kód 0077

Modely atómu

Vlastnosti modelu		
Atóm je elektricky neutrálny.	☐	☐
Atóm obsahuje elektróny.	☐	☐
Atóm obsahuje kladne nabité jadro.	☐	☐
V atóme sú elektróny v neustálom pohybe.	☐	☐
V atóme sa elektróny nepohybujú.	☐	☐
Bežný názov tohto modelu je Pudingový model atómu.	☐	☐
Tento model sa nazýva aj planetárny model.	☐	☐

Ako vidieť, v tejto mojej prezentácii (výkladovom učive) boli naozaj hojne využité medzipredmetové vzťahy.

S pozdravom . Mgr. Andrej Fújas